"پوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
پوزانت کچیان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولو دائره خصوصیه‌ده‌در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճ. վեցամսեայ 3 1/2, եռամսեայ 2։ — Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Նամակներ ուղղելի են առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, Կ. Պոլիս.

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 180 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1897 ՅՈՒՆԻՍ 4/16 — 16 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1315. — 4 ՅՈՒՆԻՍ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 180

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 4/16, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱՅՍ ԵՂԱ՞Ւ

Բիւզանդիոնի Մայիս 27 թուով հարկաւ կարդացիք Վանայի տխուր դէպքը։ Նպաստներուն դադարման առթիւ, մէկ-երկու երիկ մարդոց գրգռմամբ, 100ի չափ հայ կիներ գացեր յարձակեր են Օր. Ֆրազէրի բնակարանին վրայ։ Թէեւ կոտրած թափած բան մը չկայ, որովհետեւ Օրիորդին քաջութիւնն եւ ոստիկանութեան աչալրջութիւնն եւ իմաստուն չափաւորութիւնը տեղի չեն թողած դէպքին ծանրանալուն, բայց եւ այնպէս խրողութիւնն ինքնին ցաւալի է. զի Հայոց աներախտութեան ցոյցի մը կերպարան տուեր է գործին։ Չենք ուզեր դէպքին պարագաները նորէն պատմել հոս։ Բայց կ'հարցնենք թէ ի՞նչ հասկցան այս «ցոյցին» կազմակերպիչները։ Ի՞նչպիսի զգացումէ մը կ'թելադրուէին, եւ ի՞նչպիսի միջոցի մը կ'դիմէին իրենց զգացումն արտայայտելու համար։ Եթէ եօթն ամսէ ի վեր տրուած նպաստին շարունակումը կ'խնդրէին, ա՞յս էր արդեօք միջոցն։ Եթէ կ'ուզէին հիւանդ Հայերուն եւ Հայուհիներուն ալ տրուած նպաստին դադարումը ձեռք բերել, հիմա գո՞հ են իրենց յաղթանակէն։ Գո՞հ են մանաւանդ այն կծու դիտողութիւններէ զորս լսեցին զիրենք ցարդ հիւրասիրաբար ընդունող Պուլկարներէն, եւ յոռի տպաւորութենէն զոր իրենց շուրջ բերին։ Այս եղա՞ւ։ Ո՞վ է մեղադրելին, խեղճ միամիտ կինե՞րը թէ զանոնք դրդող եւ անոնց առաջնորդող գործիչները։ Խորին ցաւով կ'համակուի մեր սիրտ երբ կ'մտածենք այս ցոյցին մասնակցող կիներուն վրայ, այն յետին խեղճութեան մէջ թաւալգլոր ինկած Հայուհիներուն վրայ։ Այդ վիճակին մէջ ինկա՞ծ էին անոնք։ Ո՞ւր անոնք այսպիսի սխալ մը գործեր էին։ Ենթադրելով որ ամենքն ալ արդէն աղքատ ընտանիքներու անդամներն ըլլային, չէ՞ մի որ իրենց աղքատութեան մէջ իսկ աշխատութեամբ մը, գործով մը իրենց ապրուստը կ'ճարէին։ Ո՞րչափ աղետալի է դրամական, տնտեսական տագնապ մը որ այն հայ կիներն այս բարոյական խեղճութեան վիճակին իջուցեր է։ Նիւթական կորուստները չեն որ ժողովուրդ մը կ'կործանեն։ Դրամի վէրքը շուտ կ'աղէկնայ, կ'ըսէ դաղղիական առածը։ Բարոյական անկումն է անուղղելին, եւ դրամական նեղութեան, տնտեսական տագնապի յոռագոյն վտանգն ա՛յն կրնայ ըլլալ որ հասարակութիւն մը բարոյապէս ալ չստորնացնէ։ Վանեցի հարիւրի չափ հայ կիներն ուրիշ առթիւ մը այսպէս փողոց պիտի չելնային եւ բարեկամներու եւ թշնամիներու առջեւ այսքան գայթակղելի տեսարան պիտի չպարզէին եթէ անօթութիւնը, թշուառութիւնը, գէշ խորհրդատու մը եղած չըլլային։ Բայց աւելի գէշ խորհրդատու մը եղած են երբ թէ իրենց բարեկամներով գործիչներն, որոց յախուռն գործերուն յոռի հետեւանքն առաջին անգամը չէ որ կ'կրէ դժբախտ գաղթական ժողովուրդն որոց մէջ կ'ապրին։

Հա՞րկ է ըսել արդեօք թէ այս «ցոյց» բուն հայ ժողովրդական զգացումը չէր ներկայացներ ամենեւին։ Հայ ժողովուրդն առիթ չփախցուց իր երախտագիտութիւնն յայտնելու այն օտար մարդասէրներուն որք տնտեսական տագնապի ծանր շրջանի մը մէջ գործնական ապացոյցները տուին մարդկութեան պատիւ բերող ազնուագոյն զգացումներուն, եւ գէթ այս ձեւով կատարեցին քրիստոնէական առաքինութիւն մը, որ պարտաւորութիւն մ'ըլլալուն պատճառաւ իր արժէքը բնաւ չի կորսնցներ։ Իրենց պարտքը ճանչցողներ ո՞րքան քիչ են այս մամոնայապաշտ եւ իրապաշտ դարուս մէջ։ Ազգին օրինաւոր ներկայացուցիչներն, սկըսեալ Ս. Պատրիարքէն, իրենց շնորհակալութեան հաւաստիքը փութացին մատուցանել որոց որ անկ է, եւ հանրային երախտագիտութեան մէջ մանաւանդ Օր. Ֆրազէրի հրեշտակային գործունէութիւնն ամէնէն աւելի արդարապէս գրուատեցաւ։ Մեզ կ'թուի սակայն թէ յուսահատ, թշուառ, մոլորեալ ամբոխի մը անգիտակից մէկ գործին հետեւանքով նոյն իսկ հիւանդներուն հացն ու դեղը կտրելը քիչ մը չափազանց խստութիւն էր անոնց կողմէ որք ցարդ քրիստոնէական գութ եւ սէր ցուցուցեր էին։

** Վանայէ ի Խասգեղ բնական է անցումը, զի Վանն գտնուող գաղթականներուն մէջ Խասգեղցիք շատուոր էին, եւ են տակաւին։ Գովելի ճիգեր կ'ըլլան Խասգեղի մէջ Թաղին ամէն կերպով արգահատելի վիճակը բարելաւելու։ Վստահելի տարրերով Թաղ. Խորհուրդ մը եւ Աղքատախնամ մը կազմուեցան, եւ մեր Նոր եկեղեցականութեան էն պարկեշտ, էն պատուաբեր անդամներէն մին գեղին քարոզիչ, մխիթարիչ, արական եւ իգական վարժարաններուն անօրէն եւ կրօնական-բարոյական ուսուցիչ կարգուեցաւ։ Նպաստներն ակներեւ պակսած են, բայց Օր. Կլիւըն եւ Պատ. Ասատուրեան տակաւին կ'աշխատին հասարակութեան էն կարօտ անդամներն սփոփել, եւ եթէ տեղային իշխանութեանց կողմէ ալ պէտք եղած դիւրութիւնը չդադրի, կարելի է եւ պէտք է շատ մը անգործներու պարկեշտ զբաղում մը տալ։ Վերադարձողներուն ամէն վստահութիւն ներշնչելով, ոստիկանութիւնը կ'աշխատի բնակելի ընել գեղին վերի Թաղերն, եւ ի Պատէմլիք երկու պահականոցներ կ'հաստատուին, որպէս զի գիշերային ո՛ եւ է անպատեհութեան երկիւղ չկրեն անոնք որ յօժարին այն բլուրին վրայ իրենց ամայի մնացած տուները դառնալ։ Ոստիկանութեան այս ջանքը կ'գովենք, եւ կ'յուսանք որ պիտի յարատեւէ ու յաջողի հասարակութիւնն ապահովցնելու, եւ զամէն ոք իր տան, իր անդաստանին մէջ վերահաստատելու։ Ուրիշ ցեղէ մարդիկ թէեւ ուզեր են Պատէմլիքի, Չրգասլընի եւ Բարմազ Գափուի տուները վարձել, կամ պարապ գտած ըլլալով մէջը տեղաւորուիլ, բայց իշխանութիւնը թող չէ տուեր, վստահ ըլլալով որ բուն տէրերն օր մը պիտի գան եւ այն Թաղերը շէնցնեն։ Ասիկա մեր ալ մաղթանքն է, եւ մեր մեծագոյն բաղձանքներէն մէկն է օր մը նիւթապէս եւ բարոյապէս վերաշինուած, վերականգնած տեսնել խե՛ղճ արկածեալ Խասգեղը։

ՏՓԴ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թոյլ տուէք որ Պատ. Բիւզանդիոնի միջոցաւ շնորհակալութիւններս ուղղեմ նախ ձեզ, որ ա՛յնքան համակիր զգացմամբ հաշակեցիք իմ կենդանութիւնս. (*) ապա ամէն այն հեռաւոր բարեկամաց եւ սիրելեաց որք առանձին նամակներով ազնուութիւն ունեցան իրենց խնդակցութիւնն յայտնել ինձ։ Մահն, երբ եւ լինի, կայ եւ կայ. չիք ինչ ստուգագոյն քան զայն. եթէ այսօր անտես եղանք, վաղը կըրնայ ըլլալ որ աչքը հանդիպինք, վերջապէս խոյս տալ հնա՛ր չէ. ըստ գեղեցիկ բացատրութեան Արաբ յանսատեղծի թէ

Մէն ֆուրհա ՚լ-մէվթէ էէվմէն լէմ եւհրէն ղարէն «Որ յաղթեաց մահու այսօր, նկուն լինի վաղիւ»։ Եւ մահուան խորհուրդն եւ խոկումնքն որ զառանցանք կ'թուէին երբեմն, այժմ, մեր հասակին համար, աւելի մերձ եւ աւելի ընտելական են. այո՛։ Սա, ի հարկէ, տարիքի եւ փորձառութեան բերումն է։ Կենաց համար ի յաւիտենից գծուած աղեղնաձիրն իր «կզրնակէտը» միջօրէն եւ մուտն ունի անվրէպ, եւ իւրաքանչիւր աստիճանն, հորիզոնի վրայ իր թեքման, իր հայեցման համեմատ իր ինքնուրոյն ազդումն եւ ներգործութիւնն ունի։ Ոչ նոյն է 25ինն ընդ 45ի եւ մանաւանդ ընդ 75ի, եւյն։ Երիտասարդութիւնը, խիզախ եւ յանձնապաստան, կարծես թէ դաշինք կած է կենաց հետ։ Կեանք կ'նշէ եւ կեանք կ'արտադրէ. իր ամբողջ գոյութիւնը կեանք եւ կենդանութիւն է։ Զգացմունք բուռն եւ անզուսպ, ճգտումներն ուժգին եւ անհնազանդելի, իղձք անպայման եւ ա՛պարգիր. լինելութեան բովանդակ եռացման մէջ, ժամանակ չունի մահու եւ այլ տխրագգեցիկ խոկմանց յամելու եւ անսալու։ Կենդանաբար եւ կենսապահ թմբուն զօրութիւնն յարաժամ կ'մղէ զինքն դէպ յառաջ։ Յառա՞ջ, այս է գոյութեան եւ զարգացման միակ պայմանն եւ նուիրական բանաձեւը։

Կուգայ սակայն ժամանակ մը ուր կրից եւ ըղձից թափը տակաւ կ'մեղմանայ, ազգի ազգի հոգոց վշտաց եւ զառանութեանց տակ ընկճեալ եւ պարտասեալ ուղեւորն յետս ընդդէմ հայեցած մը կ'նետէ հատեալ ուղւոյն եւ հարթեալ առապարաց վրայ եւ ապշեալ եւ զարհուրեալ կ'տեսնէ թէ ի՞նչպէս յաջողած անցած է այն վիհերն՝ անդունդներն, անմատչելի խութութիւններն՝ բարձունքներն եւ հասած է այն կէտին ուր կ'գտնուի։ Ժամ է այլ եւս շունչ քաշելու։ Ցայնժամ կուգան կ'կանգնին մտաց առջեւ այն ահաւոր՝ անբիկայելի ճշմարտութիւններն որոց գոյութեանն իսկ երբեմն անգիտակ, այլ որոց հետ հարկ ի վերայ կայ այլ եւս ծանօթանալ եւ մտերմանալու։ Այս կարգի ճշմարտութեանց անառարկելիս առաջինն է մահը։ Գիտեմ որ ոչ այն զիս մոռցած է եւ ոչ այլ ես զայն. ժամանակէ մ'ի վեր է խուլ համաձայնութիւն մը հաստատուած է մեր մէջ. աւելի քան մի քանի անգամներ, իրարու մօտեցած՝ չափուած եւ վերստին ետ քաշուած ենք. չգիտեմ ո՞րչափ ետ, այս խըռոցը չեմ կրնար չափել. Թերեւս իմ կարծածէս շատ աւելի մօտ ենք իրարու։ Իմ սերունդէս իմ շուրջս բաւական հնձեց անողոք մանգաղն, այս ամէնը տեսայ ես. տեսայ նաեւ կենաց բարձրութիւնն եւ խոնարհութիւնը, քաղցրութիւնն եւ դառնութիւնն. այնպէս որ լինել եւ չլինելն ինծ համար մեծ տարբերութիւն եւ նշանակութիւն մը չունի։ Չիք ինչ նոր ընդ արեգական, որ ինչ եղեւ եղէկ, նոյն եւ լինելոց է վաղիւ։

Այլ մի կարծէք սակայն թէ կեանքէ զզուած տրտմաթախիծ փիլիսոփայի մը կամ կրօնաւորի մը (եթէ կեանքէ զզուած կրօնաւո՞ր կայ) հառաչանքները կ'արձակեմ. ո՛չ, ո՛չ, ապրել գիտցողի համար կեանքը շատ մեծ հրապոյրներ ունի յորոց դիւրին չէ հրաժարիլ։ Եւ ես իմ մասիս խօսելով, գիտեմ, կ'ըզգամ որ իմ արեւս տակաւին ի մուտն խոնարհեալ չէ. աշխարհի հետ հաշիւս փակելու դեռ բաւական ժամանակ ունիմ, բաւական դերեր՝ պարտքեր ունիմ դեռ կատարելու. բազում կենաց գոյութիւն տուած եմ. պէտք է որ զանոնք հաստատեմ, զարգացնեմ եւ ի վիճակի դնեմ որ շատ զգալի չլինի իմ բացակայութիւնս։ Այս է իղձս եւ մաղթանքս. եթէ չշնորհէ, անխրատած կ'լինի Երկինք։ Քանի որ կենաց հրապոյր յիշեցի, առեմ ձեզ աստ պարագայ մը որ, կրնաք գուշակել թէ ի՛նչ աստիճան մխիթարական է հոգ մը համար։ Այս օրեր մայրաքաղաքիս մէջ, Հայոց կողմանէ, ի նպաստ ազգ. վարժարանի, Թատերախաղաց խումբն երեկոյից ներկայացում տուաւ. մին՝ շաբաթ երեկոյին, հայ հասարակութեան համար, միւսն ալ երկուշաբթի երեկոյին պարսիկ ուսադանւոյն համար։ Մոլիէրի կատակերգութիւններէն մին էր պարսիկին թարգմանելու. վեհ. Շահն ալ հաճած էր կարեւոր գումար մը ստորագրել (250 թուման), եւ բոլոր բարձրապատիւ իշխանք, պաշտօնակալք եւլն 150 թ. 100 թ. եւլն. ստորագրած եւ արդիւնաւորած էին բարեգործական այս ձեռնարկութիւնը։ Ն. Վսեմութիւնը Միւշիր-իւտ-Տէօվլէ (Միրզա-Մոհսին-Խան) որմէ խնդրած էինք, իր բարձր հովանաւորութիւնը չզլացաւ մեզ եւ Ն. Վսեմութիւնը Ֆէրման-Ֆէրմա, թագաւորին փոփոխակի փեսան եւ անհրաժեշտ, հաճած էր մեր տրամադրութեան ներքեւ դնել զինուորական երաժշտութիւնն, որով շատ շքեղ եւ կանոնաւոր անցան ներկայացումները։ Բչ. երեկոյին մանաւանդ, առաջին օթեակը բազմած էր Վեհ. Արքային կրտսեր եղբայրը, Բարձր. իշխանը, միւս օթեակներուն շուք կուտային Վսեմ. Միւշիր-իւտ-Տէօվլէ, Էմին-իւտ-Տէօվլէ եւ Ֆէրման-Ֆէրմա բարձր աստիճանաւորք եւ երեքին սիւնք այս պետութեան. աւագանւոյ ընտրեալ բազմութիւն մ'ալ աթոռներու վրայ։ Այս երկու ներկայացմանց մէջ ես իմ որդիս Աշոտ 13 տարեկան եւ Միհրդատ 11, Եւրոպացի օրիորդի մը դաշնակի ընկերակցութեամբ ընտիր հատուածներ նուագեցին ջութակի վըրայ ի մեծ գոհունակութիւն ունկնդրաց, որպէս մարթ է կարծել առ իս ուղղեալ շնորհաւորութիւններէ։ Անոնք կեանքն ինձ հաճելի ընծայող պարագայ մը զոր հայերը միայն գիտեն գնահատել։ Ափսո՜ս որ երկիրը մեծ դիւրութիւններ չընծայեր իրենց դաստիարակութեանն, իմ ըմբռնած ուղղութեամբ։ Սակայն այժմ չեմ կրնար կերպ անել, քանզի երկու տարուն համար կապուած եմ, պարտաւոր եմ համբերել։ Կարծեմ գիտէք թէ Վեհ. Շահը հաճեցաւ իր խորհրդատու եւ պալատին միակ խնամատար բժիշկ անուանել մեր չափաւորութիւնս, ի մեծ զարմացումն մեր եւ ամենեցուն։ Մեր՝ զի պատրաստուած էինք մենք, ինչպէս գրած էի, մայիսի առաջին օրերուն յուղի անկանել. «այլ» զի այսպիսի բարձր պաշտօն մը, հեռացնելով ա՛յնքան նախանձընդդէմ մրցակիցներն, երկուան օտարականի մը, Հայու մը յանձնուիլն ա՛ օրինակ էր։ Վեհ. Արքային կամքը սակայն բացարձակ էր, եւ մեք երբ Խօաֆ-Բարոֆի պալատն Վսեմ. Հէքիմ-իւլ-Միւլքի, ի պատասխանի, իր ծոցէն, Վեհ. Շահին առ Միւշիր-իւտ-Տէօվլէ ուղղեալ ինքնագիր հրամանն հանեց ցուցուց որոյ առջեւ համբուրելով խոնարհեցայ։ Ուրեմն այս տեղացի ենք այժմ։ Մնացեալ սեր՝ սնունդ իմ՝ կէսօրնիս Տաճկաստանցի ենք, եաւնքնիս Պարսկաստանցի ենք. տեսնենք երկրոյն ո՛ր հանդիպեցաւ. Հանդերձեալ է մեզ անել։ Ա՛յսպէս առաւ... յարահոլով անիւք ժամանակի բերելով ամէն մէկ շրջանին նոր երեւոյթներ եւ նոր անակնկալներ։ Քանի որ խօսքն այս երկրին վրայ եղաւ, կ'ուզէի ձեզ իմ տպաւորութիւնս հաղորդել ինչպէս դո՛ւք ալ փափաքած էիք, սակայն նամակս երկարեցաւ. եւ նիւթը փափուկ եւ բազմադիմի է երկար ժամանակի կարօտ. ուստի յաջորդ անգամին թողունք զայն եւ խօսինք քիչ մը ձեր վրայ։

Թէհրան — Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

(Մնացեալը վաղը.)

(*). — Կ'ակնարկէ Պարսկաստանի մէջ ձիէն վար ինկած ըլլալուն սխալ պարագութեան։ Մ. Խ.

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԱՐԱԲԿԻՐԻ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԱՐԱԲԿԻՐ, 19 Մայիս 97.

Ամիսներու թագուհւոյն այս տարւոյ այցելութ ին այնքան ճոխ պարգեւներով օժտեց մեր երկիրն, որքան հազուագիւտ եղած է տեսնել ուրիշ տարիներու մէջ։ Ո՛չ այնչափ իր խոտառատ շունչէն ծնած, ծլած ու ծաղկած գոհար-վարդերուն՝ որք բոյրով լցած են մեր բուրաստաններն, ո՛չ իր գեղածիծաղ վարսերէն կախուած անթիւ, անհամար նորածին թեւաւորներուն, եւ ոչ բնական ուրիշ հոգեհմայ, հոռագոյթալիր գեղեցկութեանց համար է որ կ'պարտաւորէ զմեզ շնորհ ունել իրեն, այլ մանաւանդ այն տեղատարափ արցունքներուն համար, զոր անոր գթոտ աչքերը թափեցին մեր ծարաւի բոյսերուն վրայ, նորոգեցին անոնց թօշնեալ մատղաշ կեանքն, ու ամէնէն վտանգելի երաշխաւորութիւնն ընծայեցին Դեմէտրէի պարգեւներուն ապագայ առատութեան, ինչ որ կ'գերազանցէ երկրորդական վայելքներու սահմանեալ ուրիշ ամէն առաւելութիւններ. զի ցորչափ կայ մեր ծաղիկ-որբերու խնդիրը, ցորչափ կայ կեանքը շարունակելու դժուարութիւնը, չի կրնար վերադարձնել բնական գեղեցկութիւններ վայելելոյ, ճաշակելու թմրած ախորժակն, ու ո՛չ ծաղկունք, ո՛չ թռչունք եւ ո՛չ նկարագեղ, ակնապարար տեսարաններ կըրնան փարատել մտահոգութիւններն, ու վերածնանել Բնութեան լուսածիծաղ ժպիտներէն օգտուելու մարած աւանջները։ Ընտանեկան անհրաժեշտ եւ ստիպողական պիտոյքներ գոհացնելու բանագատութիւնն առ այժմ փակած է բնական ու դրական ուրիշ ամէն հաճոյքներու եւ խնճոյքներու հաշուեմատեանն, ու ինչ որ կ'նպաստէ դրամական վիճակին բարուքման, այն միայն կ'գրաւէ ուշադրութիւն։ Ուստի, գարնային վսեմ պատկերին մէջ ամէնէն աւելի նախասիրական տարիքն եղան անձրեւները, մանաւանդ վերջինները։ Մայիսի մէջ երաշտութիւնը շատ աղետալի կ'ըլլար լեռնային, քարուտ արտերուն։ Արեւու կիզիչ ճառագայթներ՝ այդ միջոցին՝ իբր ոսկերիմ թըշնամի պիտի ծծէին, սպառէին բուսակներու դեռ մատղաշ կեանքն, եթէ գոզարդանդ ամպեր վրահան չըլլային անոնց հրատոչոր գործողութեան դէմ։ Բնութեան հարազատ զաւակին երկրագործին ակնկալութեանց պսակն եւ աղքատներուն ալ սփոփանք եղան այս օրերու մէջ տեղացող յորդառատ անձրեւները։ Եւ արդարեւ անոնց բարեբար ազդեցութիւնն ապագայ հունձքն այնքան աճեցուց, ուռճացուց, որ կ'գեղջուկ, դուրս կ'թափի իր սահմաններէն։ Ամպերու կողերէն եւ հովի արգանդէն իր բախտն սպասող ժիր մշակն ակնարկ մը նետելով այլ եւս չորնալու փճանալու վտանգէ ապահովուած իր գեղածածան հասկերուն վրայ, այժմէն սկսած է՝ մտովի Աւետարանի ծանօթ ագարակապետին հաշիւներն ընել. . «քակել շտեմարաններն, եւ ես մեծամեծս շինել», եւն. . . Երկինքէն իբրեն ալ չհասնի առաքելոյն եղած վերջին հատու ազդարարութիւն։ Քաղաքացի սպառիչ տարրն ալ՝ ի տես դաշտային այս ճոխութեանց՝ ոչ նուազ կ'հրճուի ի սիրտ, եւ սակայն անվստահ կեանքի յեղյեղուկ տնտեսական վիճակին վրայ, իր գոհունակութեան կնիք կ'դնէ «բերնհա՛մ» բարեմաղթութիւնը։ Իր գոհունակութեան եւ մխիթարանաց պատճառները կրկին են. մէկ կողմէն կը տեսնէ նա Աստուծոյ գթութիւնն որ վերէն կ'տեղայ իր վրայ, եւ միւս կողմէ մարդ-հրեշտակներ, որ հեռուէն ու մօտէն իր ափին մէջ կ'զետեղեն օրուան հացագինը։ Հեռաւոր մարդասէր բարեգործներ քաջ գիտնալով թէ մեր այս կարօտեալներն առանց օգնութեան չեն կրնար պահպանել իրենց կեանքը, դեռ կ'հածին շարունակել նպաստը։ Բողոքականաց Պատ. Հոգեւոր հովիւն այս անգամ ալ սկսած է 3-4.000 չքաւորներու բաշխել ցորեն՝ մէկ ամսուան հացին բաւելու չափ, եւ մանուկներ զգեստի համար։ Իւրաքանչիւրը գոհութեամբ կ'ստանայ իր բաժինն եւ կ'օրհնէ իր վրայ կարկառուած բարութեան փրկարար ձեռքը։

—Արհեստի վերաբերեալ գործիքէ դեռ զուրկ մնացող եսնաֆներուն գործիք կամ փոխարժէքը դրամ՝ եւ կօշկակար ու կարուակ դասակարգէն շատ ներուններուն ալ իբրեւ դրամագլուխ՝ շնորհուեցան 2-3 ոսկիի արժողութեամբ կաշի։ Այս շնորհն եւ նպաստին ալ կանոնաւորապէս շարունակումը գրեթէ արդիւնքն են բողոքականաց նոյն հոգեւոր պաշտօնէին անխոնջ ջանից եւ թախանձագին դիմումներուն առ որ անկ է։ Եւ թէեւ նպաստի գործերու ընթացքին ոչ այնքան լուսաւոր եւ անշուշտ անձնական նկատումներէ թելադրուած՝ քննադատներ կան անոր նըպատաշաբացնել մարմինոյն նախագահական պաշտօնին նկատմամբ, սակայն գոհունակութեան արժանի իր գործունէութիւնն ու ցարդ ցոյց տուած արդարախոհութիւնն ամէն կասկածէ վեր կ'կացուցանեն զինք, եւ արդէն գնահատուած են պաշտօնական եւ անպաշտօն ուղղամիտ անձերու կողմէ։ Յ. Պ. Մ.

ՄԻՋԱԶԳԵՏԱՅ ԳՈՐԾԵՐ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ՊԱՂՏԱՏ, 14 Մայիս 97.

Թուրքօ-հելլենական պատերազմին առթիւ, ինչպէս ամէն նահանգներ, նոյնպէս այստեղ հրաման եկաւ Կ. Պոլսէն որ հելլենական հպատակները մեկնին։ Այստեղ երկու հելլենահպատակ միայն կ'գտնուէին, որք ի չգոյէ հելլէն հիւպատոսի, անգլ. հիւպատոսի միջոցաւ տասնեհինգ օր պայմանաժամ ստացան եւ իրենց գործերը կարգադրելով մեկնեցան մին դէպ ի Հնդկաստան եւ միւսը Պարսկաստան։

—Անգլ. հիւպատոսարանի բժիշկը Տքթ. Հանվէյ մեկնած ըլլալով իրեն յաջորդ կարգուած է Տքթ. Բամսէյ որ թուէս քանի մը օր առաջ այստեղ հասնելով իր պաշտօնին ձեռնարկեց։

—Տեղւոյս անգլ. հիւպատոսարանն ի սկզբանէ ի վեր բժիշկ մը կ'պահէ հիւպատոսարանին կից տան մէջ. սա իր թոշակը կ'ստանայ անգլ. կառավարութենէն. ինչպէս նաեւ դեղարան մը անգլ. կառավարութեան ծախիւք։ Այս բժիշկը պարտաւոր է ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր դարմանել բոլոր հիւանդներն, որ իր տան դուռը կ'հաւաքուին հարիւրներով իւրաքանչիւրին ձեռքը մէկ մէկ շիշ, ի տալ նոցա դեղերը ձրիապէս։ Նաեւ եթէ պատահի ծանր եւ անօք հիւանդ մը, կ'ընդունուի դեղարանին կից ժամանակաւոր սրահին մէջ եւ ամէն խնամք կ'տրուի մինչեւ որ կատարելապէս առողջանայ։ Այս պաշտօնին սակէ առաջ կոչուած էր Տքթ. Հանվէյ ճարտար բըժիշկն որ մեծ մարդասիրութեամբ կը խնամէր իրեն դիմողներն եւ չէր զլանար իր այցելութիւններն այն ծանր հիւանդաց որք անկարող էին մինչեւ իրեն գալ, թէեւ այս կէտն այդ բըժշկաց պայմանին մէջ չկայ։ Անգլ. Տէրութեան այս մարդասիրական հաստատութիւնը ճշմարիտ բարիք մ'է քաղաքիս համար։ Յուսանք թէ նորեկ Տօքթ.ն այնչափ մարդասէր եւ այնչափ բարեխիղճ լինի որչափ իր նախորդը։

—Լոնտոնի Աստուածաշնչեան ընկերութիւնն ալ այստեղ իր ժողովարանին կից կ'պահէ բժիշկ մը եւ դեղարան մը դարձեալ ի նպաստ աղքատաց, եւ ոչ նուազ օգտակար կ'հանդիսանայ քաղաքիս հանրութեան։

—Լատին Կարմելեան կրօնաւորներն, որք այստեղ եկեղեցի մը եւ երկսեռ վարժարաններ ունին, վերջերս վարձեցին նաեւ բժիշկ մը որ որոշեալ տան մը մէջ ամէն օր պարտաւոր է նայիլ իրեն դիմող հիւանդներն եւ անոնց դեղագիր տալ. իսկ ձրի դեղ տալը սահմանափակուած է միայն իրենց եկեղեցին յաճախող հասարակութեան։ Այս բժշկի եւ դեղարանի ծախքը կ'հոգացուի ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգման Մ. Աչիլ Սիւրաթի դրամով, որ երկու տարի առաջ անժառանգ վախճանելով, այս նպատակաւ գումար մը կտակեց յիշեալ կրօնաւորաց։

—Տիգրիս գետի երկու եզերաց վրայ բազմաթիւ ջրհորներ կան երկրի ներսերն ոռոգելու համար։ Ջրհորներէն մին է Խըւ կոչուածն որ միւսներէն աւելի լայն ըլլալով, լաւագոյն շինուած կամուրջ մ'ունի, բայց ամէն անգամ որ գետը կ'յորդի, ջրհորի ջրերն ալ կ'բարձրանան եւ հարկ կ'ըլլայ կամուրջը խզել։ Ասոր առաջքն առնելու համար կառավարութիւնն որոշեց շինել երկաթէ կամուրջ մը որոյ

նախնական պատրաստութիւնք արդէն կ'աւարտուին տեղւոյս կայս. կալուածոց երկրաչափ Գ. Ժաքըէզի ձեռամբ։ Երկու եզերաց վրայ հաստաքարէ հիմունք արդէն շինուած են, որոց վրայ պիտի հանգչի երկաթեայ միակտուր կամուրջն։ Այս կամուրջ թերեւս օրինակ եւ գրգիռ ըլլայ բուն Տիգրիսի վրայ երկաթէ կամուրջ մը շինելու, ուր մինչեւ ցայժմ միակ ողորմելի կամուրջ մը կայ նաւաձեւ լաստերու վերայ հաստատուած և այնչափ խախուտ որ իւրաքանչիւր յորդութեան հարկ է խզել, որպէս զի ջուրէն չքշուի, և այդ յորդութեանց միջոցին ժողովուրդն ստիպեալ է գետի չորս հարիւր կանգուն լայնութիւնն անցնիլ բոլորշի նաւակներով, որք արմաւենիի ճիւղերով հիւսուած և կուպրով ծեփուած են ճիշդ Մովսէս մարգարէի կողովին տապանակին նման, մինչդեռ բուն այդ յորդութեան օրերուն համար պէտք էր կամուրջը։

—Պաղտատ Զ. բանակին կեդրոն ըլլալով, ունի իր հօյակապ զօրանոցը, թնդանօթարանն, հիւանդանոցն և այլ բազմաթիւ զինուորական շէնքեր, հետեւակ, հեծեալ, թնդանօթաձիգ զօրաց և անոնց վարչութեանց համար։ Բայց զինուորական հիւանդանոցն հին ըլլալով, այստեղի հրամանատար Մուշիր Ռեճէպ փաշա ուզեց զայն նորոգել և քանի մը նորոգութիւններ ալ փորձեց։ Տեսնելով որ չատ ծախքի կ'կարօտի և անբաւական է, մտադրեց նոր զինուորական հիւանդանոց մը շինել քաղաքէս քառորդ ժամ հեռուն դէպի հիւսիս Տիգրիսի ձախ ափանց վրայ, ուր կը գտնուէր մեծ ապարանք մը որ շինուած էր պարսից վախճանեալ Նասրէտտին Շահին ընդունելութեան համար, երբ այցելեց ի Պաղտատ։ Այս շէնքն իր յարակից ընդարձակ պարտէզով քաղաքապետութեան սեփականութիւնն ըլլալով, չատ ժամանակ ծառայեց իբրեւ հանրային պարտէզ, բայց անխնամ մնալով աւերակ դարձած էր։ Այժմ նորա աւերակաց վրայ կ'բարձրանայ նոր հիւանդանոցը։

— Քաղաքիս մէջ ընդ ամէնն երկու կամ երեք յոյն ընտանիք կը գտնուին որք ժամանակաւոր կերպով պանդխտած են այստեղ, նաև քանի մը զինուորական բժիշկ և դեղագործ որք ամուրի են կամ իրենց ընտանիքն իրենց քաղաքը թողած, որով ընդ ամէնը տեղւոյս բոլոր յունաց թիւր 20ը չանցնիր։ Ուստի ոչ եկեղեցի և ոչ քահանայ կրնան պահել, և ի հարկին իրենց հոգեւոր մատակարարութեան համար մեր քահանայից կ'դիմէին և մեր եկեղեցին կ'յաճախէին մինչեւ թուէս մէկ տարի առաջ, յորում յոյն քահանայ մը ղրկուեցաւ այստեղ Պոլսոյ Պատրիարքարանի կողմանէ և փոքր աղօթատեղի մ'ալ կազմուեցաւ քահանայի բնակութեան համար վարձուած տան մէջ։

Այս գործին գլխաւորաբար աշխատեցան տեղւոյս ռուսական հիւպատոսն և Օսմ. Պանքայի տնօրէնն որ յունադաւան է։ Բայց այս օրերս երկուքն ալ պաշտօնափոխութեամբ կը մեկնին աստի, որով միացեալ Ցունաց եթէ ոչ անհնար, գէթ խիստ դժուարին պիտի լինի կառավարել քահանան և աղօթատեղին։

—Այս չաբթու տեղւոյս Օսմ. Պանքայի մէջ 600 մէճիտի գողութիւն մը պատահեցաւ։ Գանձապահն անուշադրութեամբ իր դրամասեղանին վրայ մոռցած էր այդ գումարը քսակի մը մէջ, զոր Պանքայի գիշերապահը նըշմարելով գիշերն առած և առաւօտուն կանուխ մաս մը ոսկիի վերածելով՝ ծոցը դրած և միւս մասը պանքային նկուղին մէջ պահած էր յարմար առթիւ դուրս հանելու համար։ Բայց տնօրէնին ճարտարութեամբ 24 ժամ չանցած՝ գողը գտնուեցաւ և դրամն ամբողջ ետ առնուելով ինքն ալ բանտարկուեցաւ։

Աղեքսանդր Գ. Աղեքսանդրեան

ՏՈՔԹ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ քաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է գոհ ընելու իրեն դիմողները: Վիրաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ուր տեղւոյն մեծ Հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքն, ապահովման ու մաքրութեան ամենավերջին միջոցներն, որոց շնորհիւ Վիրաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք յաջողան անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան առաջ Գիտութեան եւ Արուեստին առջեւ: Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Բշ., Եշ. եւ Շբ. օրերը ժամ 4-6 Մէրհամէթճեան դեղարանը Գանչէ-Գաբու: Իսկ Դշ. կէս օրէն ետքն աղքատ հիւանդներ ձրի կ'դարմանէ Անեսօ էմ. Դալմաճեան դեղարանին մէջ ի Լանկա:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ վաղն ալ ի նիստ պիտի գումարի Թոփհանէի քէօշկին մէջ։

ՕՍՄ. ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԻ կողմէ վարձուած Բոմա շոգենաւն երէկ Վոլոյէ Կ. Պոլիս բերաւ 274 վիրաւոր զօրք, որոց 163ն Երլարլի հիւանդանոցը տարուեցան և 111ն ալ Կիւմիւշսույի Մախսուսէի Թէօֆիք—Փաշա և Ս.թանա շոգենաւերը Շբ. Վոլօ պիտի երթան վիրաւոր բերելու։ Բոմա երէկ իրիկուն նորէն Վոլօ գնաց 300 վիրաւոր եւս բերելու եւ ուրբաթ հոս կ'հասնի։

ՀԱՆԵՍԱՅԻ Մուֆթին և երեւելիք յանուն տեղւոյն Իսլամաց՝ հեռագիր մ'ուղղելով Մեծ-Եպարքոսին՝ շնորհակալութիւն յայտնեցին օսմ. զօրաց բարւոք ընթացքին համար։

ՔԱԼԱՄՊԱՔԱՅԻ տեղացիներն ընդհարում մ'ունեցեր են հելլէն աւազակներու հետ։ Աւազակներէ տասն սպաննուեր են։ Թրիխալա գտնուող օսմ. զինուորական իշխանութիւնք այս լուրն առնելով՝ անմիջապէս հետեւակաց վաշտ մը և մէկ քանի հեծելազօրք ղրկեր են հոն։

ՌՈՒՍ դեսպանատան պահականաւը Տոնէց այս օրերս Վոլօ պիտի երթայ ռուս Կարմիր Խաչի ընկերութեան չարժուն հիւանդանոցին պաշտօնեաները բերելու։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ Տքդ. Իզիտոր ուրիշ չորս բժիշկներով Սելանիկ ուղեւորեցաւ օսմ. բանակին մէջ ծառայելու։

ԿՐԵՏԷ.—Հանեայէ կ'գրեն թէ Ռուսիոյ, Իտալիոյ ու Ֆրանսայի հիւպատոսք իրենց երկիրներն ուղեւորեր են։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Դարդանէլէ կ'գրեն թէ օսմ նաւատորմը չաբաթը մէկ անգամ թնդանօթաձգութեան փորձեր և ամէն օր ալ զանազան մարզանքներ կ'կատարէ։

ԹԵՍԱԼԻԱ համար օսմ. ոստիկան-զինուորաց կազմակերպութեան գործողութիւնք առաջ կ'տարուին։ Ասոնց մէկ մասն որոշեալ տեղեր պիտի պահուի և մէկ մասն ալ շրջուն պիտի ըլլայ։ Ասոնց ամէնքն ալ զինուորական հրամանատարաց տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին։

ՏՈՄՈՔՈՅԻ մէջ 150 անկողիննոց հիւանդանոց մը հաստատուեցաւ, ուր պիտի դարմանուին Տոմոքոյի ճակատամարտին վիրաւորեալ այն զինուորք որոց վէրքերը ծանր ըլլալով՝ կարելի չէ ուրիշ տեղ փոխադրել։

Գ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (Մանասդըր) շրջանակին մէջ կազմելի հեծելազօրաց 20 գունդի կազմակերպութեան ձեռնարկուեցաւ։ Զինուորներն ու ձիերը նոյն զօրաբանակին շրջանակին մէջէն պիտի առնուին։

Զ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ (Պաղտատ) շրջանակին այս տարուան նոր զինուորք, որոց վիճակն ելած է, առ այժմ իրենց տուները պիտի մնան։

ԷՐԷՅԼԻԻ մէջ (Սեւ ծով) 11 հելլէն օսմ. հպատակութիւնն ընդունեցան։

«ՏԷՅԼԻ ՔՐՈՆԻԿԼ»ի թղթակից Մր. Ուիլեէմ Պիլ, որ պատերազմի դաշտին վրայ ժանտատենդէ վարակուելով՝ Օսմ. Պանքայի հիւանդանոցին մէջ կ'դարմանուէր, բաւական ապաքինած ըլլալով մայրաքաղաքս բերուեցաւ և Ֆրանսական հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԱՆԾՈՒԽ ՎԱՌՕԴ. — Կայս. Իրատէով յանձնաժողով մը կազմուեցաւ քննելու վառօդարանին այն գործարաններն ուր անծուխ վառօդ կ'պատրաստուի։

ԷԼԱՍՈՆԱՅԻ կայս. բանակէն երկու զօրաբաժին Լարիսայի մէջ պիտի հաստատուին։

ԻՄԹԻԱԶ պատուանշանի ոսկի շքադրամը տրուեցաւ Անգլիոյ Կարմիր Խաչի ընկերութեան նախագահ Լորտ Ուանդէճի և Ս. կարգի Շէֆագաթ՝ կնոջը։

ՕՍՄ. ՏԻԿՆԱՆՑ ընկերութիւնն ապաներու յատուկ հարիւր հազար բաքէդ ծխախոտ և երեք անտուկ սիկառէթի թուղթ ղրկեց օսմ. բանակին զինուորաց համար։

ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆՑ քարտուղարք Լարիսա ժամանելնուն՝ ուղղակի Էտհէմ փաշայի այցելութիւն տալով՝ տեսակցեր են։

Մ. ՊԵՌԺԷ երէկ Իւնիօն Ֆրանսէզի շէնքին մէջ ճառ մը տուաւ ի պատիւ այն Ֆրանսացի բժիշկներուն, որք պատերազմի դաշտէն մայրաքաղաքս դարձան։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչատունը մէկ կողմէ կ'պատրաստէ պատերազմի շրջագրամներու ժապաւէնները. երէկ ալ 10,000 հատ յանձնեց կայս. անձնական Գանձուն։

ՔԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպանն 60,000 դրշ. հաւաքեր է ի նպաստ օսմ. վիրաւոր զօրաց։

ԵՐԼՏՐՁԻ հիւանդանոցէն այսօր առողջացեալ 45 զինուոր դուրս կ'ելնեն։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԷ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Աթէնքի զինուորական ատեանները պիտի զբաղին յիսունի չափ սպայի դատաստաններով և տասնհինգ օրէն դատավճռութիւնք պիտի սկսին։

—Հելլէն կառավարութիւնն որոշեց մէկ տարուան համար աւազակութեան դէմ խիստ օրէնքը գործադրել որ մէկ քանի տարի առաջ գոհացուցիչ արդիւնք տուած էր։

—Ֆրանսական Տօւ Թորփիլանաւն Եչ. Ֆալէր ժամանեց։

—Եորկիոս թագաւորը պատուանշաններ տուաւ Ծուէտացի սպաներուն։

—Արքայական պալատան մէջ անցեալ Եչ. իշխանուհի Լուծէնի Նախիկին կայսրուհւոյն սեղան մը տրուեցաւ։ Նոյն օրը կայսրուհին Իզմիր գնաց, ուրկից Հանեա պիտի երթայ։

ԿՐԵՏԷ. — Ֆուսառոց չատերն ընտրեցին իրենց պատուիրակներն՝ ընդհանուր ժողովին համար, որ ի մօտոյ պիտի գումարի, հաւանօրէն կղզւոյն կեդրոն՝ Արքատիոնի վանուց մէջ և կամ Ալիքիանուսի մէջ։

—Հելլէն կառավարութիւնը Բարոսու չրջուն մարտանաւը ղրկեց՝ Զերիգոյի եւ Կրետէի միջեւ պտոյտներ կատարելով՝ արգիլելու Կրետէ երթալ ուզող կամաւորներն։ Հելլէն կառավարութեան այս տնօրինութիւն ապացոյց մը կ'նկատուի իր բաղձանքին որով կ'ուզէ համակերպիլ Տէրութեանց յորդորներուն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԽԱՂԱՆԻՆ ՇՈՒՐՋԸ սրտառուչ տեսարան մը. — Մ. Նահանգաց մէջ Ճիորճիա նահանգին Բոլըմպըս քաղաքէն սրտաշարժ դէպքի մը պատմութիւնը կ'հաղորդեն անգլ. վերջին թերթերուն։ Հէնրի Հուայդ 20 ամեայ երիտասարդն իր արբած հօր կ'առաջնորդէր դէպ ի տուն, երբ ոստիկան մը եկաւ գինովը ձերբակալելու։ Երիտասարդն աղաչեց որ այս նախատինքը խնայեն իր հօր, զի մարդու չի վնասեր, և շիտակ տուն կ'երթայ։ Ոստիկանը մնդեց. տղան դէմ դրաւ։ Ոստիկանն օգնութիւն կանչեց. երկու ոստիկանք եւս հասան։ Կռիւ մը սկսաւ։ Տղան երեքին ալ դէմ դրաւ, և տեսնելով որ անոնք զէնք կ'քաշեն, ինքն ալ րէվոլվէրն հանեց, և երեքն ալ նոյնհետայն սպաննեց։ Մահուան դատապարտեցաւ ինքն ալ նոյնհետայն։ Մահու պատժոյն գործադրման առտուն տանջարանը տարուեցաւ։ Մեծ բազմութիւն կար, որուն մէջ էին տղուն հայրը, մայրն, եղբայրներն և . . . նշանածը։ Երբ կախաղանի բեմն ելաւ դատապարտեալը, գործադիր դատաւորին լուր տրուեցաւ թէ փաստաբանն յաջողած է ձեռք բերել Գերագոյն Ատենի բացառիկ նիստ մը այս գործին համար, և Նահանգապետին հետ ալ տեսակցութիւն մը. ուստի, քիչ մը յետաձգուի վճռոյն գործադրումը։ Դատաւորն համակերպեցաւ։ Ատեան մը տրուեցաւ դատապարտելոյն։ Բազմութիւնը կ'պոռար մահապարտին որ չյուսահատի, Աստուած ողորմած է, վերջին վայրկենին շնորհ մը կրնայ գալ։ Իր մայրն և նշանածը բազմութիւնը ճեղքեցին իր քով եկան, կախաղանին բեմը մագլցեցան ելան, համբուրեցին, քաջալերեցին զինք, մինչ ամբոխը կ'պոռար անդրէն. «Ամօ՛թ է այս. տղան ի՞նչ է ըրեր. ինքզինք պաշտպաներ է. Նահանգապետը պէտք է որ ազատէ զինք»։ Հուայդ ընաւ չկորոյս իր պաղարիւնութիւնն, և ինք սիրտ տուաւ իր մօր և նշանածին թէ շնորհն անշուշտ պիտի գայ այս անգամ։ Գործադիր դատաւորին ալ սիրտը չարժեցաւ. զոր մահապարտը ծխել սկսաւ, թէեւ քիչ մը ջլաձգօրէն։ Ապա իր եղբայրք ջանացին համոզել բազմութիւնն որ բանութեամբ ազատեն խեղճ տղան, բայց Հուայդ լսելով, յանդիմանեց զանոնք որ օրէնքի հակառակ բան մը չգործեն։ Այսպէս ժամ մը անցաւ, յետոյ երկու ժամ, երեք ժամ։ Գործադիր դատաւորն մէկ կ'ընէր պաշտօնատարին ի մէջ բերած ամէն փաստերն, և Նահանգապետը բոլոր այն առաւօտ զբաղեցաւ վկայութեանց թուղթերը կարդալու։ Վերջապէս, ժամ 10ին, բարապան մը չնչասպառ վազելով եկաւ։ Հուայդ անոր ձեռքն հեռագիր մը տեսնելով, պոռաց. «Շնո՛րհն է, վերջապէ՜ս, փա՜ռք Աստուծոյ,» և առաջ նետուեցաւ։ Գործադիր դատաւորը բացաւ հեռագիրն, և հատիկ հատիկ կարդաց հետեւեալ խօսքերը. — «Գերագոյն Ատեանը մերժեց վճռին բեկումն, և Նահանգապետը կ'զլանայ շնորհը։ Ինչ որ կարելի էր ըրի։ Ձեր չմնաց Աստուած ինք ողորմի ձեզ։» Խորունկ տպաւորութիւն ամբոխին վրայ։ Օրէնքն էր որ կ'արտասանէր իր վերջին բառն, և Օրէնքին առջեւ ամէն ձայն, աղմուկ, գիտողութիւն, լռեց։ Աչքերը լեցան գործադիր դատաւորին ալ, երբ դարձաւ դատապարտելոյն և համակերպութեան յորդորեց։ Բայց երիտասարդն յուսացածէն աւելի պաղարեամբ լսեց իր վերջին յոյսին ի դերեւ ելնելն, և հանդարտօրէն ըսաւ. «Օ՜, ես սխալ հասկցեր եմ հեռագիրը. կարծեցի թէ շնորհն էր»։ Թող տուաւ որ սեւ շղարշով պատեն իր գլուխն, ու չուանն անցունեն վիզը։ Շարժուն դռնակին վրայ նստեցաւ, եւ նշանը տրուելուն պէս, դռնակն անդին հրուելով, մահապարտն իր բոլոր ոյժով արձակեցաւ միջոցին մէջ, որով ակնթարթի մէջ խեղդուեցաւ՝ ողնայարին ջախջախումովը։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Մայիս 23ին (Հ. Տ.) ի ներկայութեան Ալէքսիս Ալէքսանդրովիչ մեծ դուքսին տեղի ունեցան Օրոքա, Տէնա ու Բոլլոս շրջուն մարտանաւերու շինութեան սկզբնաւորութիւնք։ Ներկայ էին նաև Ծովային նախարարութեան փոխանորդն և նաւային բարձրաստիճան սպաներ։

ՎԱՌՆԱՅԷ մեզ կ'գրեն. — Մայիս 31ի գիշերը Վառնա ողողուեցաւ ահարկու անձրեւով մը. նմանը չատ քիչ տեսնուած է. տուներ փլան, ծառեր տապալեցան և տնկարկութիւններ փճացան. ահագին վնաս, մանաւանդ ցորենի։ Շատ տուներ ողողուեցան, բայց մարդու կորուստ չկայ։

ՇԻՐԱԶԷ (Պարսկաստան) առնուած վերջին լուրերու նայելով, կեղծմաշկէն չատ մահեր կ'պատահին։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ. — Բարիզու Աշխարհագրական Ընկերութեան յունիս 4ին նիստին մէջ երկու նամակ կարդացուեցան Մ. տը Բոնշէնէ, որ Օրլէանի Հանրի իշխանին հետ ուղեւորութիւն մը կ'կատարէ Հապէշաստանի մէջ։ Կարաւանը փետր. 18ին Ճիպութիէ ճամբայ ելնելով մինչեւ Պիա-Քահոպէ անջրդի երկրէ մը անցաւ. հանդիպեցաւ իտալեան Կարմիր Խաչի կայանի մը որ Կարաւէ գետակին մօտ հաստատուած է՝ Մենելիքի կողմէ արձակուած իտալացի գերիներն ընդունելու։ Գետակին ջուրը գիշերները միայն կ'հոսի, որովհետեւ ցերեկին գոլորշիացումը սաստիկ է։ Մ. տը Բոնշէն այսպէս կ'նկարագրէ Սոմալիի Կապատարի ցեղը.—«Ձիով կը յարձակին և երկար արշաւանքներ կ'ընեն։ Գեղեցիկ են՝ միշտ զինուած գեղարդով ու վահանով։ Շատերը երկայն ու բրդամման մազեր ունին, զորս երբեմն կիրով կ'ծեփեն։ Գիշեր ատեն կ'կատարեն իրենց յարձակումները. սողալով կ'մօտենան բանակի մը. բարձրաձայն պոռալով կ'յարձակին և իրենց գեղարդներով զարնելէ ու բանակին մէջէն տեղէն անցնելէ յետոյ, անտառը կ'երթան. փոթորիկի պէս անցնելէ վերջը կ'վերադառնան։ Իրենց նպատակն աւարառութենէ աւելի ջարդն է։» Կարաւանն Հարրար հասաւ մարտի սկիզբները։ Հարրար, որ Ռաս Մաքոնէնէնի մայրաքաղաքն է, 30,000 բնակիչ ունի, որք կոչլա Հարրարիներ են։ Տուները քարաշէն են քառակուսի ձեւով, փողոցները նեղ և ծուռումուռ։ Մաքոննէնի պալատան առջեւի հրապարակը քիչ մ'ընդարձակ է։ Պալատան դրան մէջտեղէն փիղի պոչ մը կախուած է իբրեւ զարդ. քաղաքը շրջապատուած է պարիսպով. շուրջը գտնուած անտառը քանդուած է։ Տեղացիք խաշուէի ծառ կ'մշակեն որուն պտուղը մեծ քանակութեամբ կ'արտածեն. Նոյնպէս թութ կոչուած տեսակ մը կորեակ որ իրենց սնունդն է։ Ռաս Մաքոնէնէն ֆրանսական արշաւախումբը ժամանելուն բացակայ ըլլալով, վերադարձին ընդունեց զՄ. Բոնշէն։ Ռաս Մաքոնէնէն վայելուչ և պարզ ձեւ մ'ունի։ Կարաւանը մարտ 25 ին Հարրարէ մեկնեցաւ և իր գոյքերը հիւսիսային ճամբով մը՝ անապատի ճամբայ՝ ղրկեց, և ինք սկսաւ քալել դէպ յ'Ատտիս-Ապապա։ Ռաս Մաքոննէն հոն հեռաձայնի թել մը հաստատելու վրայ էր, որ մինչեւ Բուրմալէ չինուած է։ Մ. տը Բոնշէն դիտել կուտայ թէ ֆրանսական աշխարհագրոյցները սխալած են՝ Սրուէն լիճը նշանակելով այն տեղ, ուր Լաքարտին գետակը կայ։ Կամուրջ մ'ալ շինուած է, որ Աուաշի անդրի կողմը կ'անցնի՝ հարիւր մեդր խորունկ հեղեղատի մը վրայէն։ Օրլէանու իշխանն ու իր ընկերք Հարրարէ մեկնելէ 17 օր յետոյ, այսինքն ապրիլ 11ին ժամանեցին Ատտիս-Ապապա՝ Հապէշաստանի մայրաքաղաքը։ Մ. տը Բոնշէն այսպէս կ'ըսէ իր նամակին մէջ.—«Ատտիս-Ապապա կլոր հիւղակներու ընդարձակ բանակատեղ մ'է՝ մէկ քանի բլուրներու վրայ ցրուեալ։ Մենելիքի պալատը՝ կէպի՝ որ միւսներէն աւելի գեղեցիկ հիւղակներու համախմբում մ'է ամէնուն վրայ կ'տիրապետէ։ Մենելիք մեր տրամադրութեան տակ դրաւ շրջափակ վայր մը ուր մէկ քանի հիւղակներ կային. հանգստութեամբ տեղաւորուեցանք։ Կարեւոր բնակարանք այսպէս շրջափակներու մէջ կ'գտնուին։ Ապրիլ 13ին Մենելիք զմեզ իր ներկայութեան ընդունեց չատ սիրալիր կերպով։ Ցառաջիկային համար որոշած չենք թէ ինչ պիտի ընենք։ Անձրեւներու եղանակին պատճառաւ պտոյտներ միայն պիտի կրնանք ընել, որովհետեւ անձրեւներու եղանակը կ'սկսի յունիս 15 ին և կը տեւէ մինչեւ հոկտեմբեր։»

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ վերջերս աճուրդով ծախուեցաւ քթախոտի տուփերու հաւաքածոյ մը որ տասն հազար անգլ. ոսկի բերաւ։ Ասոնց մէջ կան մէկ քանիներ որք բաւական սուղ ծախուեցան. Լուդովիկոս ԺԶ ի ոճով տուփ մը ոսկիէ և կիտուածանկար, 196 ոսկւոյ, ուրիշ մը Լուդովիկոս ԺԶ ի ոճով, որ Պրազիլոյ կայսեր կ'վերաբերէր՝ 560 ոսկւոյ։ Այս վերջինը Հանրի Ռոչֆոռ Լոնտոն գտնուած թուականին ծախած էր հաւաքածոյին տիրոջը։

ԾԽԱԽՈՏԻՆ ՄՈԽԻՐԸ.—Ժամանակէ մ'ի վեր գերման արհեստաւոր մը կը ծախէր փոշի մը իբրեւ դարման ջըրգողութեան՝ փայլուն ազդերով և բժշկական վկայագիրներով։ Տօքդ. Հոֆման ուզելով գիտնալ թէ ինչ է այս հրաշալի դեղը, ասրբալուծել տուաւ եւ տեսաւ թէ պարզապէս ծխախոտի մոխիր է։ Գերմանացին, որ իր դեղը կ'ծախէր քիլօն 140 ֆր.ի, երբեմն կ'յաջողէր նպաստաւոր արդիւնք ձեռք բերել՝ յանձնարարելով չատ աղատքիզ ուտել եւ գինի (արտօրէն ադինը) բու․աշխուր խմել։

ԱՌԱԳԱՍՏԱՒՈՐ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ. — Ամերիկայի մէջ Քանսաս—Բէսիֆիք— Րէյլուէյի երկաթուղւոյ գծին վրայ, որ ահագին ընդարձակութեամբ դաշտերէ կ'անցնի, հետաքրքրական փորձեր կատարուեցան առագաստաւոր կառախումբի մը համար։ Իւրաքանչիւր վակոն երեք մեդր բարձրութեամբ կայմ մ'ունէր՝ եռանկիւն առագաստով մը։ Կառախումբը նախ վայրաշարժով տեղէն շարժեցաւ եւ յետոյ փորձեց դաշտին մէջ առագաստով երթալու։ Խիստ հովերու հակառակ, կառախումբը կրցաւ ժամը 64 քիլոմեդր արագութեամբ ընթանալ։

ՏՕՔԹՕՌ
ՀՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բէրա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թի— 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—5 (բառ Ե.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՐԻԶ, 14 յունիս.— Երէկի արկածին առթիւ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ բազմաթիւ շնորհաւորութիւններ ընդունեց՝ մանաւանդ մէկ քանի վեհապետներէ։

— Երեսփ. Ժողովը ընդունեց Ա. յօդուածն այն օրինագծին որ Ֆրանսայի Պանքային մենաշնորհը կ'երկարէ մինչեւ 1920։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրն ստիպողաբար Պերլին կանչեց ելմտական նախարարն որ դարմանուելու համար Վիսպատէն կ'գտնուէր։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նշանաւոր դերասանուհի Շառլոդ Վոլդէս, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ։

ՍՊԻԹՀԷՏ. — Ցոբելեանին համար սպասուած օտար նաւերէ առաջինն՝ աւստրեան Վէն՝ Սրիթէդ ժամանեց։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանն և իշխանուհին վաղը Լոնտոն պիտի ուղեւորին Ցոբելեանին ներկայ գտնուելու։ Բարիզէ անցնելուն կանգ պիտի առնուն։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 15 յունիս.— Նախարարական կարեւոր փոփոխութիւնք պիտի կատարուին։ Ելմտական նախարար Մ. Միքէլ վարչապետ պիտի անուանուի եղեր։

—Վիլհէլմ կայսրն օգոստոս 6 ին (Ն. Տ.) Բեդրբուրգ պիտի երթայ յայցելութիւն Զարին։

ՊԱՐՆԱԴՕ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ.— Զրոյց կայ թէ նշանաւոր հանքատէր Պարնադօ Բարեյուսոյ Պիւլէֆէն Եւրոպա գալուն, շոգենաւին մէջէն ինքզինքը ծովը նետելով անձնասպան եղեր է և դիակը ծովէն հանուեր է։

ՔԱՐԻԶ. — Պաշտօնապէս կ'ծանուցուի թէ Պուլկարական 30 միլիոն ֆր.ի նոր փոխառութեան սպառաթուղթք յունիս 10/22ին հրապարակ պիտի հանուին։ 60,000 պարտաթուղթէ պիտի բաղկանայ՝ իւրաքանչիւրն 500 ֆր.ի, բայց 450 ֆր.ի հրապարակ պիտի հանուի։

ՍՈՖԻԱ.— Տեղատարափ անձրեւներէն նորէն ողողումներ եղան. հունձքերը բոլորովին փճացան։

ԲԷՇԹԱ. — Թրանսիլվանիոյ սահմանին մասերուն մէջ սոսկալի ողողումներ պատահելով, երկաթուղւոյ գծերն ու արտերն բոլորովին քանդուեցան։ Զօրս կամուրջ փլան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ խորհրդարանին, եւ պիտի զբաղի առաջնորդական եւ այլ կարեւոր խնդրոց տնօրինութեամբ։

—Ռոտոսթոյի մէջ որբանոց մը հիմնելու համար բանակցութիւններ տեղի կ'ունենային Պատր. Փոխանորդ Տ. Բարթողիմէոս վրդ.ի եւ յատուկ Ցանձնախմբի մը միջեւ։ Կ'լսենք թէ այդ բանակցութիւնք յաջող արդիւնք մ'ունեցած են. եւ ի մօտոյ կ'բացուի որբանոցն՝ 20 որբերու համար։

—Կրօն. Ժողովն իր երեկի նիստին մէջ հաստատեց Ս. Պատրիարք Հօր տնօրինութիւնն ի մասին Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն երկու քահանայից։

—Տնտ. Խորհուրդն ալ ելմտացոյցին մէջէն չկրցաւ ելնել. ամէն Դշ. կ'լսենք թէ խորհրդակցութիւններ կ'կատարէ այդ խնդրոյ վրայ. բայց տակաւին բան մը չէ ըրած։ Տեսնենք այսօր ինչ պիտի ընէ։ Միւս կողմէ, կեդրոնատեղի վիճակը շատ նեղ է, եւ պաշտօնեայք երկու ամիս է դրամ առած չեն, ու կը տրտնջան։

—Տ. Նիկողոս Եպս. երէկ Կրօն. Ժողովոյ ներկայացաւ։

—Կ'լսենք թէ Շապին Գարահիսարի Առաջն. տեղապահ Ամբրոսիոս Վարդ. տակաւին Գարահիսար կ'մնայ, ուրկէ չհեռանալու համար ինքզինք պիտի արդարացնէ Պատրիարքարանի առջեւ։

—Ակնոյ Առաջնորդ Տ. Ցակոբ Վարդ. Ցորեկեան հրաման ստացած է Ս. Պատրիարքէն Բինկեան ուղեւորիլ վիճակային գործոց կարգադրութեան համար։

—Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնն Երզնկայի առաջնորդութեան հետ միացուց Քուրուչայի Մեծ և Փոքր Սրմտոն գիւղերն։ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Վարդան քահանայ անցեալ չաբթու նամակներ ուղղեց տեղւոյն քահանայից և Թաղ. Խորհրդոյ, և հրաւիրեց որ այսուհետեւ տեղական գործոց համար Երզնկայի Առաջնորդարանը դիմեն։

—Խարբերդէ կ'գրեն մեզ. «Եզներու բաշխումին և տուն շինելու ձեռնարկին մէջ Մր. Կէյզզի հետ չորս հոգիէ բաղկացած մասնախումբ մ'ալ աջակից պիտի գտնուի, որոց երկուքն Առաջնորդէն նշանակուած են, երկուքը Մր. Կէյզզէ։ Կ'փափաքէինք որ առիկա այն յանձնաժողովն ըլլար, որուն պէտքն օր մը առաջին առթիւ Բի—զանդիոնի մէջ գրուեցաւ։— Տան մը մէջ օրական երկու դրշ.ով աղքատ հայ կնիկներու խումբ մը անկողին կը չափէ, կ'կարէ, միսիոնարուհեաց հսկողութեան տակ։ Այս անկողիններ յաջորդ ձմռան սկիզբը պիտի տրուին մնացած կարօտեալներուն։»

—Սարը-Խամիշ գեղին մէջ (Խարբերդի մօտ) անտեսական տագնապէն առաջ հայ գեղացիք (80 տուն) եկեղեցի մը շինել կ'ձեռնարկեն։ Զորս պատը կրնան գլխել։ Աւելի ալ ափյափոյ մնցնելու արտօրանք մը կ'ընեն Տնտեսական տագնապէն ետքը, բնակիչք ձմեռը գեղէն դուրս անցուցած ըլլալով, ձիւնին, անձրեւին տակ կը մնայ չէնքը։ Պատին մէկը փոր կ'ասոյ կ'փլի։ Հիմակ այս եկեղեցիին քարերը քովի ժողովարանը շինելու կ'ծառայեն, շնորհիւ գեղացիներէն մէկու մը, որ նպաստ ընդունած ըլլալով, այս կերպիւ կ'արտայայտէ իր երախտագիտութիւնը։ Քարոզիչն իր շինութիւնը յառաջ տանել կ'նայի անարգել։ Ժողովուրդն ալ ժողովարանին մէջ կ'աղօթէ։

—Ս. Պատրիարք Հօր տնօրինութեամբ Տարէնտէի մօտ Աչոտի վանքին վանահայր կարգուած է Տ. Ցովհան Վ. Փէշտիմալճեան, որ ժամանակէ մ'ի վեր այն կողմեր կ'գտնուէր։

—Ես ինքս էլ չէի նկատում։ Ինչպես ասացի, ինձ համար ամեն ինչ նույնն էր։ Ես ուզում էի միայն մի բան՝ որ ինձ թողնեն հանգիստ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոփոխական ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000　　ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Աբեռելէյ միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիգդորիան	10500	Ցլավիան	3500
Ասմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Բըրժիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Գոտոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆլորէնթիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինհօ	900
Վալոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ցլավիան շոգենաւը, Նաւապ. Լոկան, կ'սպասուի Լիվրբուլէ դէպ ի 15 ամսոյս։

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Կամպէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէգդիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիլէն	1500

Դէլօս շոգենաւը, Նաւապետ Հորս, Լիվրբուլէն հոս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏԴՈՒՄԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե'ՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ'Իթալիէն 1, 3 էր Լը Բէլլէթէ փողոցի անկիւնը [illegible] մէջ
1845 հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ. 1,219,000,000

1896 ի տարեշրջան

Ապահովագրեալներու վճ. 96,000,000
Հասոյթ 203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք 630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած 15,000,000

1897 յունուար 1

Աւանդք և անշարժ կալուածք յ'Եւրոպա 43,000,000
Ցուցեալ դրամագլուխ 138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք 4,285000000

Տէէնլէրական ապահովագիր

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։ Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութեան փոխառութիւններու ոբոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա Ճ. Ռ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորներու տոմսերու [illegible] Նաւուղղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Չտպուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։ — 2. Ցանուն լրագրին Ընկալագրեր, փոխանակագրեր, Նամականի դրամաթուղթեր, Չէքեր, եւն. վաւերական են՝ լրագրոյն արտօնատէրին ստորագրութիւնը կրելու պայմանաւ միայն։ — 3. Բաժնեգիները Թուրքիոյ համար արժած մէճիտի և արտասահմանի համար ֆր. ի հաշւուած են, մէճիտը 20, ոսկին 108 ղրուշէն։ — 4. Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է, բաց ի Բօսֆ Լօքալի ծախքէն։ — 5. Թղթատարի ծախքն իր վրայ առնլով «Բիւզանդիոն» ա'յնքան մեծ զոհողութիւն մը կրած է արդէն որ զեղչուած բաժնեգինի առաջարկներ անընդունելի են։ — 6. Ամէն գաւառացի աշխատակից որ ինքզինք Թերթին խմբագրութեան ծանօթացնելէ ետքն իր բնակած քաղքին, գիւղախմբին կամ գաւառին ազգային, կրթական կամ տնտեսական խնդրոց, դէպքերուն և հանգամանքներուն վրայ ամփոփ մը չափ ճշգրիտ և ամփոփ տեղեկութիւն հաղորդէ, իրաւունք ունի Թերթին Թղթակից նկատուելու, տարեկան Թերթ մը ստանալու, և յառաջիկային դրամական փոխարինութիւն մը, եթէ իր նամակները նաև գրական արժանիք ունին։

ՊԱՏ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ—Սահակեան էֆ. Սաքըլըչեան. ԱՏԱՆԱ.—Միսաք էֆ. Գազազեան. ԱՐԱԲԿԻՐ—Յ. Գ. էֆ. Մանուէլեան. ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ—Սիմոն էֆ. Մինասեան. ԷՆԿԻՒՐԻ—[illegible] բարձուհ էֆ. Չիննոզեան. —Տեարք Խնճինեան Եղբարք. ԳՕՏ—Յովհաննէս էֆ. [illegible] ԻԶՄԻՐ—Կարապետ էֆ. [illegible] եան. ԽԱՐԲԵՐԴ—Յովհաննէս էֆ. Յարութիւնեան. ՄԱՐԱՇ—[illegible] Յովհաննէս քհնյ. Վարժապետեան. ՄԱՐԶՈՒԱՆ—Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան. ՄՈՒՇ—Գեղամ էֆ. Տ. Կարապետեան. ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ—Յակոբ էֆ. Սուքիասեան. ՈՒՐՖԱ—Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան. ՊԱՂՏԱՏ—Միհրան էֆ. Սրվանձեան. ՊԱՐՏԻԶԱԿ—Սահակ էֆ. Մակարեան. ՊՐՈՒՍԱ—Օննիկ էֆ. Լութֆեան. ՌՈՏՈՍԴՕ—Միհրան էֆ. Անանեան. ԴԱՐԴԱՆԷԼ—Հայկ էֆ. Թայքէսէնեան. ՏՐԱՊԻԶՈՆ—Սահակ էֆ. Էթմէքճեան.

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անանիասս խան, 12, 13, 14

ՔԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Աբեռելէյ միջեւ անգամ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էթրուրիա	7718	Մարաթօն	2403
Սէրվիա	7391	Ալկա	2393
Ուլտոնիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալէփփօ	2143	Պրինթիս Ռուբէն	735
Քէտար	1876	Քարինթիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գաղալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Թրինիտատ շոգենաւը նաւապ. Բրէւըր, եկաւ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՍ գործակատար
Ալեքսանտր խան, Թիւ 4 Ղալաթիա

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո'չ միայն կարևոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
Հաշուեկշիռ 30 Ապրիլ 1897

ԳՈՅՔ

Պատրաստ դրամ արկղին և դրամատներուն մէջ	Ֆր. 104,182,965.59
Առևտր. թուղթեր	680,073,214.12
Ուրոյն	67,190,886.34
Ընթացիկ հաշիւք	323,619,476.42
Երաշխաւորութեամբ փոխատուութիւնք	113,650,267.20
Բաժնեթուղթ, մուրհակ, պարտաթուղթ և պետական արժեթուղթ	10,746,996.18
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	11,533,572 »
	1,340,997,377.85

ՊԱՐՏՔ

Աւանդ դրամ և ի տես մուրհակ	396,175,291.59
Ընթացիկ հաշիւք	483,425,884.18
Ընդունուած փոխանակագիրք	118,720,045.87
Պայմանաժամով մուրհակ	67,390,233.55
Զանազան հաշիւներ	35,285,922.66
Պահեստ	40,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,340,997,377.85

Հաշուեստումարներուն յար և նման է.
Նէգհ. Վարչ. Խորհրդոյ　Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԵՐՄԷՆ　Ա. ՄԱԶԸՐԱ

THE
LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

Lancashire Insurance Buildings
Exchange Street Manchester

Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,511,280 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, ամէն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ եւն., յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնն յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներն, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Նոր հանուած պայմանագրութեան [illegible]

Տէէնլէրական ապահովագիր անձեռնմխելի. Առանց [illegible]

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar and Co.) Պոնտ Սելլեր և Ընկ. Քիւչիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ԼՐԱԳՐՈՅ

(70)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԳՈՓԷ

ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

Տեսածն երազ մը չէ՞ր։ Ներո՞ւմ կը շնորհուէր իրեն։ պիտի արձակէ՞ին զինքը։ պիտի կրնա՞ր շիտակ ելնել երթալ։ Իր կուրծքին խորէն թռաւ սա աղաղակն.

«Ի՞նչպէս... Իրա՞ւ է... Ազա՞տ եմ։»

Բայց քանի մը վայրկեան վերջն, երբ դուրս ելաւ դիւանէն, ուր վերջին ձեւակերպութիւնք կատարուած էին՝ իր անունը բանտին տոմարէն ջնջելու համար, և երբ դատական պաշտօնատան մեծ սրահին մէջ գտնուեցաւ, որ այս ուշ ժամուն գրեթէ ամայի էր, նորէն իր առջեւ տեսաւ իր ազատարարն, որ վերջին անգամ ըլլալով հանած էր իր կարմիր պատմուճանն և բանտարկեալին դուրս ելնելուն կ'սպասէր։ Բնազդմամբ Քրէմիէն, ամօթահար, ետ քաշուեցաւ, իր անձէն ամչնալով։

Այն ատեն Պ. Լէքիւյէ իր երկու ձեռքերն երիտասարդին ուսերուն վրայ դրաւ.

«Ոչ, որդեակ իմ, ըսաւ դողդոջ ձայնով, ո՛չ, ազատ չէք։ Ի՞նչ պիտի ընէք այնպիսի ազատութիւն մը որ ձեր քայլերուն առջեւ կը բանայ միայն չար ճամբաներն։ Այսուհետև ձեր հօրը կը վերաբերիք, ա՛յնպիսի հօր մը որ անտարակոյս շատ յանցաւոր եղաւ ձեզ նկատմամբ, բայց ցոյց տուաւ ձեզ, այնպէս չէ՞, թէ գիտէր դարմանել իր յանցանքներն... Այո, դուք ինձ կը վերաբերիք, ձեր հօր բանտարկեալն էք։ Երբեք պիտի չխօսիմ ձեզ անցեալն վրայ։ Զարութեան ճամբէն ետ դառնալու և դէպի բարին ընթանալու համար, կը բաւէ ձեզ հզօրապէս կրթնիլ իմ վրայ, և երբ ձեր խղճի խայթն յոյժ ցաւագին դառնայ, թեւերս պիտի բանամ ձեզ, տարաբաղդ զաւակ, ինչպէս կը բանամ այսօր, ձեզ օրհնելու և քնացնելու համար»։

Այս ամայի մեծ սրահին մէջ ուր կաղը մարելու համար երկու յետամնացներուն մեկնման միայն կ'սպասէին, դատական պաշտօնատան մէկ ծերունի պահապանն իր պահակախումբը կը պտըտցնէր. Նախկին ոստիկան մ'էր սա, թէպէտ անզգայ, բայց դատաւորներն յարգող մեծարող։ Գործ չունեցած ատենը, ներկայ գտնուած էր դատին սկիզբը, տեսած էր Քրէմիէն Ֆորժան և ալ նոր անպարտութիւնը լսած էր, առանց ուրիշ մանրամասնութեան։ Արդ, ոստիկանի այս կարծր ուղեղը գո՛հ չէր արդիւնքէն, և սրտնեղութեամբ ինքն իրեն կը հարցունէր թէ երդուեալներն ինչպէս կրցած էին այսպիսի անտեղի վճիռ մը արձակել։

Համբերութիւնն սպառելով այս երկու խօսակցողներու պատճառաւ, որք հաւանաբար պաղ պիտի կերցնէին իրեն՝ ապուրն, անոնց մօտեցաւ — և ընկերական դասակարգութիւնն ու իշխանութիւնն այս մարդը զարմանքէն ապշեցաւ ի տես ընդհ. դատախազին, որ իր սրտին վրայ կը սեղմէր անպարտ արձակուած մարդասպանն որ կը հեծկլտար։

ԻԱ.

Հավրի քարափին մօտեցած հրակայ շոգենաւը խարիսխ պիտի բառնայ հարաւային ծովերն ուղեւորելու համար, և ձմեռուան ցեխն ու մշուշին հակառակ, նաւաշարժարին տախտակամածին տաղաւարին վրայ փակուած ազդագրին վրայ, Խաղաղական ովկէանոսի քաղաքներուն անունները—Վալբարէզօ, Սանթիակօ, Արէքիփա, Կուայագիլ—, Թութակներու ճիչերուն պէս այլանդակ ու հնչական,—կը յիշեցնեն արեւադարձային տեսարաններն, արեւադարձային ծովեզերքները. մեկնման միջոցը հանդիսաւոր ճաշացուցակն է այս։ Մեծ շոգենաւուն երկու ահագին և դեր ու կարճ կայմերը յորձանուտ կը ծաւալեն թանձր և սեւ ծուխ մը, որ կը պատառի ու կը ցրուի շրջակայ կայմերուն մէջ։ Նաւապետը, գլուխը ոսկեարեղ գլխարկ, ձեռքերը ծանր վերարկուին գրպաններուն մէջ որ մինչեւ կօշիկները կ'իջնէ, ոտքի վրայ կայնած է կամրջակին մօտ, և անգթած, ներկայ կը գտնուի ձեռաց վերջին սեղմումներուն, ճամբորդներու և յուղարկաւորներու վերջին ողջագուրանքներուն։ Պահ մը ետքը, շարժուն սանդուղը վեր պիտի քաշեն, և անցաբանին վրայ ղեկավարն, որ յոյժ ցցլուխ մոմազօծ կտաւ հագած է, արդէն սա սամիքին առջեւ կը կենայ և այլ եւ նշմարի մը միայն կ'սպասէ մեկնման վարելու համար։ «Ընդ առա՜ջ... մեզմէ»։ Ամեն ատեն, անուրին խռպոտ ձայնը տխուր հեծեծանքներ կ'արձակէ։

Ճամբայ պիտի ելնեն։

Գէջ օդին եւ ցուրտ ու խոնաւ մթնոլորտին պատճառաւ, շոգենաւուն տամալին գրեթէ ամայի էր։ Քանի մ'ուղեւորներ միայն հոն ելած են, մինչդեռ միւսները ծածքին վրայ կը մնան նաւուն կողնոցին մօտ, թաշկինակներու հուսկ յետին ողջոյնն ուղղելու սիրելիներու որոնցմէ պիտի զատուին, քարափին վրայ խռնուած ամբոխին, հինաւուրց Եւրոպիոյ։

Ո՞յք են այն չորս ուղեւորներն, որք այսպէս վերը, մշուշին մէջ, մեկուսացած են։

Վանդակապատին մօտ կանգուն այս մարդը Նախկին դատաւորն է, Քրէմիէն Լէքիւյէ, որ յաւէտ կը լքանէ իր հայրենիքն. և անոր մօտ, նստարանին վրայ նստած այս տըխուր երիտասարդն ու այս մօտակաց կինն՝ որ իր ծունկերուն վրայ փոքրիկ աղջիկ մը կը բռնէ, Քրէմիէն Ֆորժա է, Լուիզ Ռամօ ու իր զաւակն են։

Իրենց ուղեւորական մթագոյն հագուստներուն տակ, մելամաղձոտ խմբակ մը կը կազմեն, և Պ. Լէքիւյէ, գթութեամբ ողողուած ակնարկով մը կը դիտէ այս կասկապոյտ կըբուած իրեք արարածներն զորս որդեգրած է և իրեն հետ կ'առնէ կը տանի իր տարագրութեան մէջ։ Այո՛, այս տարաբաղդն որ ոճրագործութեան մէջ յամեցաւ, այս հէք աղջիկն որ պոռնկութեան ցովէն քերեց անցաւ և այս անհարազատ մանկիկն, ասոնք են այսուհետեւ իր ընտանիքն։ Այս մարդն, որ վրէժին կերպարանափոխ եղած է, կ'զգայ թէ հայրագորով սիրտ մը ունի բոլոր դժբաղդներուն համար, անոնց ամենուն ալ յանցանքներուն կը ներէ։ իսկ ասոնք բոլորովին փրկել կ'ուզէ։ Անոնց հետ կը մեկնի, կը տանի զանոնք ո՛ւր որ ըլլայ, այլուր, ակատենեներէ և իրենց դժնդակ երիտասարդութեան յիշատակներէն հեռի, հո՛ն ուր պիտի կրնան մոռնալ անցեալն և նոր կենցաղ մը սկսիլ։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ԳՕԶԱՃԵԱՆ